

Swędrowski, Jerzy

"Świętość matki w hagiografii,
nauczaniu i praktyce Kościoła
Katolickiego", Janina Druszcz, Olsztyn
2007 : [recenzja]

Warszawskie Studia Pastoralne 8, 214-217

2008

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

JANINA DRUSZCZ, **Świętość matki w hagiografii, nauczaniu i praktyce Kościoła Katolickiego**, Olsztyn 2007, ss. 342.

Współczesne postrzeganie świętości jest wypadkową stylu życia, postępu cywilizacyjnego, a nade wszystko odniesieniem do własnych potrzeb i zamierzeń. Społeczeństwo, które coraz pełniej doświadcza dóbr cywilizacyjnych i nieustannie doskonalących się technik komunikacji staje przed dylematem. Choć tak łatwo przekazywać informacje i świat został okrzyknięty globalną wioską, człowiek na coraz więcej pytań nie otrzymuje odpowiedzi, co więcej wydaje się, że problemy stają się coraz bardziej wielopłaszczyznowe. Świętość jawi się zmęczonemu człowiekowi XXI w. jako mit, coś niezwykle dalekiego i zupełnie nie do osiągnięcia.

Patrząc na uwarunkowania społeczne można odnieść wrażenie, że podstawowe struktury przeżywają kryzys. Szczególnie dotyka on rodziny, coraz nowe badania w alarmującym tonie donoszą o zwiększającej się liczbie rozbitych małżeństw. Podzielone rodziny, dzieci wychowywane bez zgodnego współdziałania ojca i matki jawią się jako nadchodząca katastrofa społeczna. Brak więzi rodzinnych przenosi się na niedobory emocjonalne, ubóstwo duchowe oraz rodzącą się agresję. Współczesne społeczeństwo zaczyna przypominać kolosa o glinianych nogach.

Zatem w takiej sytuacji trudno jeszcze przypominać o świętości. Kiedy próbuje zaradzić się bieżącym potrzebom, zwykle na ostatnim miejscu znajdzie się postulat szukania świętości jako drogi rozwiązywania nurtujących człowieka problemów. Joanna Druszcz opublikowała w 2007 r. w Olsztynie książkę pt. *Świętość matki w hagiografii, nauczaniu i praktyce Kościoła Katolickiego*. Jest to owoc trudu pisania pracy doktorskiej pod kierunkiem ks. bpa prof. dra hab. Juliana Wojtkowskiego. Autorka podjęła niezmiernie ważny aspekt, który bez wątpienia wiele znaczy w odniesieniu do życia społecznego. Jako katecheta i pedagog, mając doświadczenie w prowadzeniu Poradni Rodzinnej, Joanna Druszcz stanęła przed możliwością powiązania teoretycznego wymiaru i praktycznego odniesienia w kwes-

tii roli matki w życiu społecznym. Co więcej ta rola została ukazana w kontekście zdobywania świętości.

Praca została podzielona na trzy zasadnicze bloki: hagiografia, nauczanie i praktyka, zgodnie ze wskazanym tytułem. Na stronach 5 i 6 umieszczono spis treści, natomiast *Wstęp* zajmuje stronę 7 i 8. We *Wstępie* zasygnalizowano precyzyjnie jaki jest stan badań nad podejmowaną tematyką, dlaczego tak sformułowano temat, jakie wykorzystano źródła oraz w jaki sposób podzielono pracę.

Każdy z rozdziałów został poprzedzony zapowiedzią podejmowanych treści i analizowanych dzieł. *Hagiografia* (s. 9) zapowiada rozdział *Złota Legenda Jakuba de Voragine (1253–1270)* (s. 11–22), oraz drugi rozdział *Żywoty Świętych Piotra Skargi (1579)* (s. 23–82). Jedno i drugie wiąże się z recepcją posłannictwa kobiety w późnym średniowieczu i początku epoki renesansu. Rozważania dotyczą postrzegania życia rodzinnego oraz pryncypiów w spojrzeniu na wzajemne relacje małżeńskie.

Kolejny blok tematyczny *Nauczanie* (s. 83–262) stanowi komentarz do dokumentów Kościoła katolickiego pomiędzy XVI a XX wiekiem. Rozdział III *Świętość małżeńska w Katechizmie Rzymskim* (s. 85–104) dotyczy rozważań nad sakramentem małżeństwa oraz czwartym, szóstym i dziewiątym przykazaniem Bożym. W rozdziale IV *Encyklika Nastii conunubi (1930)* (s. 105–136) Autorka podjęła się spojrzenia na instytucję małżeństwa pod kątem odczytania wartości potomstwa, wierności i jego sakramentalności. Rozdział V *Sobór Watykański II (1962–1965)* (s. 137–164) dotyczy miejsca małżeństwa i rodziny w wymiarze wewnętrznym, w relacjach z otoczeniem i wreszcie traktuje o ich miejscu w świecie. Rozdział VI *Katechizm Kościoła Katolickiego (1992)* (s. 162–208) ma przybliżyć rozumienie nauczania w zakresie sakramentu małżeństwa oraz czwartego, szóstego i dziewiątego przykazania Bożego. Ostatni, siódmy rozdział tego bloku *Nauczanie Papieża Jana Pawła II (1978–2005)* (s. 209–262) jest próbą wydobywania z encyklik, adhortacji i listów apostoelskich aspektów posłannictwa świętości matki.

Trzeci blok tematyczny *Praktyka* stanowi jeden rozdział *Beatyfikacje i kanonizacje Papieża Jana Pawła II (1978–2005)*. Autor-

ka przybliżyła w nim postacię beatyfikowanych i kanonizowanych matek: Elżbiety Canori Mora, Joanny Beretta Molla, Marii Corsini Beltrame Quatrocchi, Zdzisławy oraz Jadwigi, której przynależy tytuł *Król Polski*. Zakończenie pracy zawiera się na stronach 299–314, a wykaz skrótów zajmuje strony 315–318. *Bibliografia* (s. 319–342) została podzielona na Źródła i Opracowania. Podział ten zdaje się nie do końca odpowiadać publikacjom tam umieszczonym. Obwoluta książki dobrze oddaje prezentowaną tematykę, w centralnym miejscu pod prezentowanym tytułem znajduje się fotografia świętej małżonki i matki Joanny Beretty Molla. Ostatnia strona obwoluty prezentuje fotografię Autorki, jej rys biograficzny oraz fragmenty recenzji pracy.

Praca Joanny Druszcz bez wątpienia odpowiada na zapotrzebowanie współczesnego społeczeństwa. Kiedy bowiem katolicki model małżeństwa i rodziny jest kwestionowany rodzi się potrzeba pozytywnego ukazania sakramentalnego związku mężczyzny i kobiety, który staje się przestrzenią miłości, ogarniającą potomstwo i niosącą orędzie nadziei świata. Trafne przybliżanie przykładów realizacji posłannictwa świętości matki spełnia swoją pozytywną funkcję praktycznego realizowania postaw chrześcijańskich. Trzeba jednak zauważyć, że zrozumienie posłannictwa świętości i macierzyństwa nie dokonuje się w próżni. Realizuje się w integralnym rozwoju człowieka, który przez formację ludzką i rozwój wiary odczytuje swoje powinności.

Zapoznając się z omawianą publikacją można odnieść wrażenie, że tematyka świętości matki nie znajdowała wymaganej przestrzeni w refleksji Kościoła. Pierwsze wieki chrześcijaństwa i czas Soboru Trydenckiego zostały wyrażone w przywołaniu niektórych świadectw, nie do końca dzisiaj atrakcyjnych. Nauczanie Kościoła zostało ukazane w perspektywie bardzo odległych epok. Praktyczna realizacja świętości matki jawi się jako panorama postaw dostępnych dla współczesnych, przynajmniej w niektórych aspektach.

Praca *Świętość matki* dotyka bardzo wrażliwej i ważnej materii, której ukazanie się może jawić się w poprzez proste rozwiązania. Ukazanie perspektywy teorii i praktyki Kościoła przybliży procesy, które już są przeszłością, ale nie pozostają bez wpływu na teraźniejszość i przyszłość. Autorka wydobyła z bogactwa teorii i praktyki Kościoła elementy, które winny być poddawane dalszej refleksji. To

co zostało zgromadzone może być pomocą i przyczynkiem dla innych podejmujących kwestię świętości w kontekście życia małżeńskiego i rodzinnego.

We współczesnym postrzeganiu sytuacji człowieka próbuje się odkrywać z jednej strony jedynie kwestie socjologiczne i społeczne. Patrząc na kwestię wiary pozostaje się często w wymiarze kulturowego realizowania obowiązków chrześcijańskich. Omawiana publikacja dotyczy kwestii, o której mówi nie niechętnie, bądź z zażenowaniem. Tymczasem świętość ma być drogą praktycznego realizowania przykazania miłości Boga i bliźniego. Nie jest ona zarezerwowana dla jakiejś grupy społecznej, ale jawi się jako szansa rozumienia siebie, drugiego człowieka i Stwórcy. Podjęcie tematu świętości matki dotyczy lepszego zrozumienia świętości życia, dotyczy również odpowiedzialności za przyjęcie życia jego kształtowanie. Świętość ma realizować się we wspólnocie. Tą szczególną wspólnotą jest rodzina, o której mówi się, że ma być domowym Kościołem. Odwagą jest podejmowanie tematu świętości, a przybliżanie jej realizacji w konkretnych okolicznościach może stać się pomocą i umocnieniem dla innych. Praktyka życia autentycznie chrześcijańskiego wymaga poznania nauki Kościoła, a nade wszystko autentycznego świadectwa. Prezentowana publikacja wpisuje się bez wątplenia w wielkie dzieło odczytywania wskazań Ewangelii w świecie.

ks. Jerzy Swędrowski